

Yuliya Yurchenko *

Ukraina: Demokratisk socialism eller barbari?

Svar till Hans-Herbert Kögler

Europe Solidaire Sans Frontières, 17 maj 2023 (äv. i *European Journal of Social Theory*)

Först vill jag tacka Kögler för en nyanserad och tankeväckande text. Den har varit värdefull för mig för att reda ut mitt eget sätt att se på moral och omoral i olika frågor som har att göra med det krig Ryssland startat i Ukraina. I det följande är jag mindre ute efter att recensera artikeln som sådan, utan mer att reflektera över och bygga vidare på några av de centrala inslagen i den. Att jag är nationalekonom, aktivist, feminist, ekosocialist och en ukrainare som befann sig i landet när kriget startade har bidragit till mina reflektioner.**

Kögler's ståndpunkter och argumentation är mycket övertygande. I sitt försök att avfärda de versioner som befinner sig inom områden som internationell rätt, självbestämmande eller mänskliga rättigheter argumenterar han värtaligt för en rent moralisk utgångspunkt i stödet till Ukraina; en insikt ”av moralisk känsla och reaktion på kriget, särskilt den som handlar om självförsvar ... och som möjliggör en normativ reaktion på kriget som en metod där politiken ses som fortsättningen av och förverkligandet av moral med andra medel”. Av den sortens genomgång insåg jag att det som för min del gjorde artikeln särskilt intressant var förståelsen av de delar av omoral och ”pseudo-objektivitet”, som den till synes neutrala ”moraliskt oberoende” inställningen innebär och att den på samma gång är hycklande, ödesdiger, kontra-produktiv, dåligt informerad och narcissistisk. Att rättfärdiga sina ursäkter för att låta bli all hjälp är ganska patetisk, självpåtagen okunnighet om de krigförandes resonemang via en oförmåga att identifiera ”rationalitet”, som påminner om den som observatören av detta krig har. Kögler noterar helt riktigt ”att inget förefaller rimligare för de båda direkt inblandade parterna än detta krig” där ukrainarna slåss för att överleva och kunna utöva sitt nationella självbestämmande, medan Ryssland är inriktat på sitt imperialistiska nationalistiska projekt där det område som man anser sig själv ha rätt till införlivas och folket endera assimileras eller förintas, vilket innebär en konfrontation mellan två olika nationella projekt – det ena avkolonialisering (hur bristfälligt detta må vara än så länge) och det andra neokolonialt.

Kögler (2023, s. 6) noterar att anhängarna till geopolitiska resonemang och pacifister orienterar sig mot en trans-subjektiv abstraktion från det enskilda till det kollektiva – stater och intressesfärer, som skymmer ”krigets ursprung och verklighet” i en akt av ”diaboliskt självbedrägeri”. Pacifism, moralisk distansering och icke motstånd i en situation av rasistisk patriarkalisk och kapitalistisk imperialism som dödar miljön, där högern i alla dess nyanser är på frammarsch, är, enligt min uppfattning, uttryck för borgerliga ståndpunkter och ideologi, en imperialistisk världsbild som inte är helt olik Putins eller Dugins – man kan vara en antiimperialist och antifascist eller en pacifist, men inte båda.

Fred till varje pris är inte bara en falsk fred – för ukrainarna innebär det att man godkänner folkmord på dem i de ockuperade områdena, att deras kollektiva identitet utplånas och mångfalden i deras ”vi-känsla” utplånas genom att den tillintetgörs av ryssarna via assimilering. För invånare i Ryska federationen som gör motstånd mot Putin leder det till förföljelse, tortyr och rent av död. Den fred man kräver är lika med våld. Som Clausewitz sade är krig en

* Julia Jurtjenko (svensk stavning av namnet) kommer från Ukraina. Hon är lärare i politisk ekonomi vid Greenwich-universitetet. Författare till boken *Ukraine and the Empire of Capital – From Marketisation to Armed Conflict* (Pluto press 2018)

** Syftar på Kögler's artikel [Democracy or dictatorship? The moral call to defend Ukraine](#) (2023).

fortsättning på politiken med andra medel, eller för att tala med Foucault är politik fortsättningen av krig med andra medel (Kögler, 2023, s. 2). Faktum är att vi har sett exempel på båda i Ukrainas relationer med Ryssland sedan landets formella självständighet. Och när kontroll och dominans med andra medel än våld misslyckades på vintern 2013-2014 och Janukovitj tvingades fly, då invaderade Ryssland. Det finns fler abnormiteter inom "anti-krigs"-vänstern, som på något sätt klarar av att samtidigt erkänna Rysslands rätt att "försvara sina intressen" och förneka ukrainarna rätten att försvara just sina liv för att kunna hävda det nationella självbestämmande, som Ryssland tidigare har erkänt. Vidare är de emot rätten att be USA och Storbritannien om vapen, som utlovats i samma Budapest-memorandum där Ryssland lovade att skydda Ukraina mot militär aggression.

Vems pacifism, vilken stabilitet och vilken fred? De omoraliska idioternas anti-imperialism

En intressant fråga, som saknar svar bland dem som är emot vapenleveranser till Ukraina är: Hur kan man uppnå dessa principer utan att Ryssland lider ett militärt nederlag?¹ Delanty (2022) noterar kortfattat att "en olycklig paradox med fred är att det ibland behövs militär insats för att försvara den". Fred mellan Ukraina och Ryssland får inte blandas ihop med falsk internationell stabilitet – fred för vissa nationer till priset av lokala krig för andra – eftersom de båda inte är samma sak, inte minst för att falsk stabilitet "tillåter" väpnade konflikter i periferin (Delanty). Denna farliga beskrivning ser vi gång på gång användas av vissa självutnämnda antiimperialister och pacifister.

Kögler ställer upp fyra nödvändiga nyckelprinciper att följa som normaliserande villkor för en varaktig fred:

1. ovillkorligt erkännande av andra nationers moralisk-politiska och kulturella suveränitet;
2. existerande staters territoriella integritet måste respekteras;
3. ett reglerande löfte om kulturellt och etno-nationellt erkännande av alla delar av en politisk enhet;
4. all förändring av någon av de existerande identiteterna, territorierna, reglerna eller bindande engagemangen måste ske i strikt diplomatisk form, genom icke våld eller genom dialog.

De som kräver fred har ingen annan plan än krav på samtal och de samtal man föreslår förutsätts äga rum på ett område som saknar reglerande principer av det slag som angetts ovan. Svaret existerar emellertid: i kampen för att göra normer allmängiltiga och göra det allmängiltigt med sanktioner om de kränks, både nationellt och internationellt, kampen för att bringa ordning i den globala säkerhetsmässiga ordningen, demokratisera FN:s säkerhetsråd och skapa en kollektivt och demokratiskt styrd institutionell infrastruktur för att ta sig an internationella säkerhetsfrågor – militärt, klimatmässigt, beträffande hälsovård och livsmedel, socialt och ekonomiskt.

I stort har den globala vänstern svikit ukrainarna under de nio år detta krig pågått (Artyuch 2022, Bilous 2022, Ferguson 2023, Krishnan 2023) och det har fått allvarliga politiska konsekvenser för det genomförbara i det projekt som är nödvändigt för att rädda Ukrainas lidande folk och ekonomi samt Europa och världen i övrigt. Ukrainare, akademiker och kännare av Ukraina, olika solidaritetsaktioner och kampanjer, t ex brittiska *Ukraine Solidarity Campaign* (där jag är medlem), *European Network of Solidarity with Ukraine*, och i USA har samtliga utan resultat vänt sig till "anti-Nato/USA-grupper. Framlidne Marko Bojuncun, en ukrainsk

¹ Denna variant av begreppet har jag hämtat hos Leila Al Shami i hennes kritik av campismen, som är blind för allt utom västlig imperialism och att lägga skulden på väst när det gäller kriget i Syrien.

socialistisk historiker, ignorerades av ”campister” i årtal.* *Stop the War (StW) Coalition*, Code Pink, *New Left Review*, *USA International Committee* och så nu Lula (och många fler) har samtliga svikit genom sin omoraliska hållning att kräva fred till varje pris samtidigt som man ignorerat ukrainska röster, förutom att emellanåt utnyttja Ukrainas Pacifistiska Rörelse, Zjelijazjenko² och sociologen Volodymyr Isjtjenko, som på inget vis är representativa för folkopinionen i Ukraina, och heller inte akademiker eller experter på konfliktens problematik. I en artikel i *New Left Review* med rubriken ”Ukrainian voices” (2022d) försåg Isjtjenko ”campisterna” med formellt tillstånd att helt och hållet strunta i och avfärda Ukrainas folk och forskare genom att håna horisontella nätverk för solidaritet och (associerade) forskare baserade i städerna i krigets Ukraina, medan han själv sitter i Tyskland. Det är ironiskt att Isjtjenko inte inser att han ekar med i de campistiska stämningarna och därigenom blir ett redskap för att tysta experterna. Tidigare 2022 hade han ägnat sig åt att ifrågasätta underrättelsetjänsterna i London och Washington och deras information om en omedelbart förestående invasion och även deras oförmåga att förhindra invasionen och förhandla ”mer aktivt” med Putin (2021), för att sedan göra sig till förespråkare för de ”smärtsamma kompromisser” som kan bli ”nödvändiga” om Krim och Donbas (2022a, 2022b, 2022c) och tycks därvid ha glömt att ryska trupper då redan befann sig också i andra regioner och hade andra öppet uttalade krigsmål (Putin 2021, 2022), eller att den sortens ”kompromiss” som Minsk I och II utgjorde ledde till en ny invasion, inte någon varaktig fred – en ”falsk fred” (Delanty, 2022) som aldrig kan bli varaktig. Ändå fortsätter ”anti-krigs”-brigaden med medveten manipulation, uppsåtlig okunnighet, tal om svält i fattiga länder och de skador på miljön som kriget orsakar, att argumentera för fred till varje pris – allt för att hålla sitt eget självbedrägeri vid liv. Man kan ställa frågan: varför finns det inget stöd för pacifism i Ukraina? Jo, för att pacifism är en borgerlig lyx i en stat som är utsatt för en neo-imperialistisk invasion. StW [*Stop the War-coalition*] och dess gelikar kämpar inte för ukrainsk pacifism eller att rädda människoliv, utan för att genom sitt anti-Nato-engagemang skydda sin egen renhet. Inte ens de överväldigande bevisen för det folkmord Ryssland utför och fortsätter att göra räcker för att övertyga dem som manar till ”fredsförhandlingar”.³

Ett annat skriande exempel på den ”anti-imperialistiska” vänsterns medvetna brist på engagemang och selektiva urval är ett epost-utbyte mellan den ukrainska forskaren i kulturstudier, Olga Brychovetska, och Noam Chomsky, där den senare uttrycker ”arrogant avfärdande och intellektuell manipulation genom att hävda att hon helt enkelt saknade förmåga att förstå vad som var vad”. Brychovetska frågade Chomsky varför han inte lyssnade på ukrainarna. Han hävdade att han gör det hela tiden men vägrade trots otaliga uppmaningar uppge några namn. I stället förvrängde han vad det handlade om och försvarade sin ståndpunkt om att inte ge militärt stöd till Ukraina genom att insistera på att han regelbundet lyssnar på dessa okända ukrainare, vilket fick henne att dra slutsatsen att han ljög, inte hade, och aldrig har haft, några intentioner att lyssna på ukrainarna (Brychovetska, 2023). Den sortens manipulation och försök att flytta fokus till andra frågor är mycket vanlig. Achcar skriver att ”kärnan i den sortens argumentering innebär att aggressionen legitimeras, att man flyttar fokus från rysk imperialism till amerikansk och slutligen manar alla parter att omedelbart inleda förhandlingar där Ukraina inte skulle vara något politiskt subjekt” (i Shumakov, 2023). Om det ska föreställa ”vänster”, hur ska det då vara möjligt att kämpa för social rättvisa?

* Se [Dick Nichols: Marko Bojunc \(1951-2023\) – Ett liv för socialismen och Ukrainas nationella rättigheter](#)

² UPM består av exakt tre (3!) personer med en bakgrund som sträcker sig från obefintlig till antisemitism och Putin-apologi i varierande kombinationer (Street, 2022). Att inkludera den sortens ”pacifister” och framställa dem som representativa för en flyktig ”pacifistisk rörelse” tyder på desperat jakt efter legitimitet genom att inkludera ukrainska röster enbart för att kunna ha nytta av dem. <https://www.stopwar.org.uk/article/watch-stop-the-war-in-ukraine-online-rally/>

³ Se Diamond m fl (2022).

Ett annat hårt slag mot solidariteten drabbade feministiska kretsar genom publiceringen av *Manifest från "Feminister mot kriget"* (17 mars 2022)*. Jag och mina feministiska vänner och kollegor i Ukraina häpnade över att se namn som Silvia Federici, Tithi Bhattacharaya, Cinzia Arruzza och Nancy Fraser bland undertecknarna. "Inte i vårt namn ... vapen förlänger kriget ... det finns ingen bättre säkerhet än fred", skrev de från de fridsamma platser, där de inte behöver testa hur effektiva sådana paroller är mot kryssningsrobotar. Såväl ukrainska feminister som de Feministiska krigsmotståndarnas rörelse i Ryssland tog öppet avstånd från innehållet. Jag befann mig i Ukraina, i Kyiv, när Ryssland invaderade. Jag kan intyga att fredsfanor är lika användbara som #thoughtsandprayers på Twitter. Kanske var det förvånande att Judith Butler uttryckte både sin brist på stöd för militarism och stöd för ukrainarnas rätt att göra motstånd, motvilja mot Nato och att dess stöd till Ukraina var det rätta att göra.⁴ Det visar att det går att hantera motsättningar när man väljer att hålla fast vid sina värderingar i stället för att främst värna om sin egen personliga renhet och icke inblandning; när man kan unna sig lyxen att inte låta sig involveras, eller bli involverad. Någon sådan lyx har inte ukrainarna. Och det har ingen som befinner sig i krig eller utsätts för aggression.

Det [Rätten att göra motstånd](#)-manifest som ukrainska feminister tog initiativ till, och som även jag undertecknade, har en nykter syn på verkligheten och omfattar feministiska kärnvärderingar både till namn och innehåll – från väpnat motstånd till socio-ekonomisk rättvisa och krav på krigsförbrytartribunaler, i Ukraina och globalt. Där sägs att en "abstrakt pacifism som fördömer alla parter i kriget i praktiken leder till ansvarslösa lösningar" och att det finns "en viktig skillnad mellan våld som medel för förtryck och som ett legitimt medel för självförsvar". Det manar till "en upplyst bedömning av en specifik situation och inte abstrakt geopolitisk analys, som blundar för det historiska, sociala och politiska sammanhanget". Vädjanden om fred som inte tar hänsyn till dessa sammanhang tycks inte bara lida av förnekelse, utan också av selektiv historisk minnesförlust. Ett verbalt löfte om att inte utvidga Nato österut görs det sak av, medan *Budapestuppgörelsen* som ledde till ukrainsk kärnvapenavrustning och gjorde Ryssland till en garant för landets säkerhet däremot glöms bort. Samma gäller det faktum att 92.3 procent av ukrainarna 1991 röstade för självständighet eller att rysktalande inte var förtryckta i Ukraina (i själva verket var det ukrainska språket och kulturen som systematiskt förtrycktes), att det inte var någon kupp 2014 utan en rysk invasion och att det innan dess inte fanns någon majoritet för ukrainsk anslutning till Nato, eller någon lust till det från Natos sida, eller att Ryssland kränkte FN-stadgan efter att ha erkänt Ukrainas gränser från 1991, inklusive den autonoma republiken Krim som en del av Ukraina.

Den kommande fredens utformning

De ständiga ryska lögnerna om trupper i Ukraina, nedskjutningen av MH17-planet, iscensatta folkomröstningar, mord på journalister och politiker är samtliga något som anhängarna av förhandlingar och avtal struntar i, trots stridsropen från dem som talar om det meningslösa med avtal utan att reglerna för inblandning och grunderna för fred fastställts på ett sätt som är acceptabelt för båda parter och internationellt sanktionerat. För närvarande är en sådan överenskommelse omöjlig att föreställa sig då Ryska federationen inte erkänner Ukrainas rätt till suveränitet. Därmed måste man först besvara följande fråga: Vad, förutom ett militärt nederlag, skulle kunna få Ryssland att gå med på något sådant? Frågan om ekonomiska sanktioner och deras alltmer ökande verkan är mycket betydelsefull, men samtidigt för komplex och omstridd, praktiskt och moraliskt, för att kunna diskuteras här, så låt mig uppehålla mig vid frågan om militärt stöd till Ukraina, formen på och tidpunkten för

* Manifestet ingår som bilaga till C Samarys [Kommentarer till det "Feministiska manifestet mot kriget"](#)

⁴ En fullständig genomgång av hennes argument är omöjligt här av utrymmesskäl.

förhandlingar och villkoren för att fredssamtal ska kunna inledas och slutligen hur själva freden ska se ut. Vårt fokus måste oundvikligen läggas både på de rysk-ukrainska relationerna och den internationella rätts- och säkerhetsordning, som tidigare har gått att kränka, t ex av USA och Storbritannien, något som Ryssland ständigt återkommer till. Det skulle innebära att förbrytelser i alla krig – kollektiva såväl som individuella – måste prövas rättsligt.⁵ Men för att detta ska kunna bli verklighet måste Ryssland besegras militärt i Ukraina, vilket innebär att Ukraina måste få alla vapen som behövs i kampen för fred.

Kögler gör rätt i att betona det universella, precis som Zizek (2014, 2022a) argumenterar för en världsordning grundad på det allmängiltiga med mänskliga rättigheter och värderingar, som kan rädda såväl ukrainare som ryssar. Principen att stater ska få agera efter eget gottfinnande och multi-polaritet är förenade med risker, medan en eurasiatisk ”tredje väg” är en variant av dagens fascism (Zizek, 2022b). Nationalismen och dess varianter är avgörande för att vi ska kunna förstå den ryska invasionen, hur den motiveras, samt för att vi ska kunna förstå uppgången av (extrem-)högerpartier i Europa och på andra håll (med särskild uppmärksamhet på Rysslands ekonomiska och politiska stöd till dem och åt dess förvrängda monopolisering av arvet från Sovjetunionen/det sovjetiska). När den reaktionära högern, inklusive dess ryska variant (principen om att kunna agera efter eget gottfinnande och eurasianismen) attackerar globalismen så är det rotat i en felaktig syn på den världsordning som drivs av en ohämmad marknadskapitalism, som den världsordning som ett fåtal eliter/partier har lagt under sig i sin strävan efter att införa ett odemokratiskt globalt samhälle, något som Worth, 2019, har dokumenterat. Misstaget med det synsättet är samma som politiken som tror att det ska gå att rädda planeten, de ekonomiska konsekvenserna efter Covid, eller att återuppbygga Ukrainas ekonomi efter kriget utan att ”gå till frontalattack mot bristerna med den nyliberala ekonomin”, som gör det möjligt för ”den materiella dynamiken i den världsordning de tycks angripa i själva verket med största sannolikhet kommer att överleva”, Worth, 2019, sid. 188. Vad som krävs är att eliminera det system av stat-samhällekapital, som underlättade den första ryska invasionen 2014 och göra slut på den nyliberala ekonomin, något som för närvarande inte står på dagordningen. Förutsättningarna för en varaktig fred i kriget mellan Ryssland och Ukraina föreligger ännu inte, ej heller förutsättningar för att förhindra nya konflikter, inklusive krig, på andra håll. Snarare tvärtom: konflikter görs oundvikliga, en fråga om ”när”, inte ”om”.

⁵ Kögler, 2023, sid. 23, skriva att ”både tidigare och aktuella exempel på normativt oacceptabla handlingar och insatser måste avslöjas och bearbetas med total öppenhet av båda parter och krigsförbrytelse rapporteras som Amnesty International (AI) gjort beträffande Ryssland och Ukraina”. Här måste jag invända, inte på grund av någon oenighet med ståndpunkten att alla krigsförbrytelser måste lagföras, utan med hur AI betedde sig i det specifika fallet med Rysslands krig i Ukraina och den skandal deras agerande ledde till. AI:s agerande är problematiskt på ett sätt inte olik dem som inte vill stödja hjälp till Ukraina av skäl som rikligt framgått i underlaget till detta symposium; faktum är att man medvetet bröt mot kravet på opartiskhet och bröt mot sitt uppdrag i namn av opartiskhet, som om detta vore möjligt i ett fall där det inte finns någon jämbördighet mellan de inblandade parterna. Brott mot kraven på uppträdande samt ovilja att lyssna till eller avfärdande av expertis och input från AI:s kontor i Ukraina ledde inte bara till att höga experter avgick, utan också till en medvetet snedvriden rapport baserad på data ”insamlade ip territoriet av [av Ryssland ledda] filtreringsläger och fängelser (där ansvariga tvingades göra uttalanden för att inte riskera sina liv i händerna på den ryska armén) och som sedan plockades upp av rysk propaganda och utnyttjades för att rättfärdiga grymheter deras trupper gjort sig skyldiga till i Ukraina, i syfte att ytterligare förtala den fiktiva ”fiende” de slåss mot Ukraina och därmed legitimera invasionen (Upshtein, 2022). Att kritisera ukrainska trupper för att ha posterats för nära civila mål utan att känna till skälen till det och vägra ta hänsyn till huruvida det var möjligt eller säkrare att flytta nämnda civila till platser längre bort har fört ”oansvarig rapportering” till en helt ny semantisk nivå. Ryssland utför dagligen urskiljningslös granatbeskjutning av civila mål, många civila vägrar att låta sig evakueras och det går heller inte att göra det i enlighet med en rad lagar och konventioner. Hur ska soldaterna då kunna skydda dessa civila? En noggrann utredning måste genomföras och skulle det då framgå att krigsförbrytelser skett måste de ansvariga ställas inför rätta.

Zizek skrev 2014 en annan artikel i ämnet, när protesterna mot de rovlystna oligarkerna tvingade Janukovitj att fly, samtidigt som Rysslands annektering av Krim och fälttåget i Donbas möttes med ljumt intresse internationellt, något som gjorde det möjligt för den nyliberala kleptokratins kärna att förbli intakt (Yurchenko 2018, 2021). Han gör en viktig iakttagelse om den regionala, och i förlängningen, globala politiken.

Bara genom att lämna det ruttna liket av det gamla Europas förfallna kropp bakom oss kan vi hålla det europeiska arvet om *égalité* levande. Det är inte ukrainarna som har något att lära av Europa. Europa måste leva upp till den dröm som demonstranterna på Majdan stod för. Det som skrämde liberaler måste lära sig är att bara en mer radikal vänster kan rädda det som är värt att rädda av det liberala arvet idag. (Zizek, 2014)

I samma artikel varnar Zizek för att om det inte sker ”en offentlig uppvisning av broderskap, med organisatoriska nätverk mellan politiska aktivister i Ukraina och ryska motståndare mot Putins regim” ... ”kan protesternas sant frigörande dimension” äventyras, och ”det som blir kvar är en konflikt av nationalistiska känslor som utnyttjas av oligarkerna” – vilket också i stort sett är vad som hänt; ett misstag som inte får upprepas.

De diffusa målen bakom EU(ropa), dess värderingar (Yurchenko, 2018) måste få den form som utlovas i det som har angetts som dess grundvärderingar – de måste omfatta omfördelning som mål. Och faktum är att ”ett alternativt hegemoniskt projekt med målet att utgöra ett alternativ till den nyliberala kapitalismen uppbyggt kring demokratiskt socialistiska ekonomiska visioner, är det som behövs” (Worth, 2018, 2019). Det måste byggas upp kring ”synen på fred som ett avgörande värde för EU:s integration” kompletterat med demokrati och välbefinnande, och grundas på ekonomiskt och politiskt samarbete (Delanty, 2022), som överförs till den internationella verklighet med varaktig fred som Kögler diskuterar. Lösningen är för omfattande och för mycket vänster för de flesta att svälja (Zizek, 2023), ändå står svaret kort och gott mellan socialism och barbari..

Referenser

Al Shami L. (2018, April 14). The ‘anti-imperialism’ of idiots.

<https://leilashami.wordpress.com/2018/04/14/the-anti-imperialism-of-idiots/>

Artyukh V. (2022, June 15): The political logic of Russia’s imperialism. In *Commons*.

<https://commons.com.ua/en/political-logic-russias-imperialism>

Taras Bilous (februari 2022): [Ett brev från Kiev till vänstern i väst](#)

Bryukhovetska O. (2023, March 13). *Ukraine, invasion, resistance and the struggle for freedom (with Slavoj Žižek)*. P

Delanty G. (2022): *The crisis of stability and the idea of Europe today*. *Ecumenical Social Week Website*. Catholic University of Ukraine. <https://esweek.org.ua/en/206-est-14/dopovidi/1565-the-crisis-of-stability-and-the-idea-of-europe-today>

Diamond Y., Packer J., Rosenberg E. F., Benesch S., Asat R., Babington-Ashaye A., Atwood C., Canton S. A., Cotler I., Crane D., Cumaraswamy D. P., Currie K., Domi T. L., Eatwell T., Ellis M., Gladstone Z., Hilaire M., Hoque M., Katz S. T..., Tyler R. (2022, May). *An independent legal analysis of the Russian Federation’s breaches of the Genocide Convention in Ukraine and the duty to prevent*. Report. New Line Institute for Strategy and Policy and Raoul Wallenberg Centre for Human Rights. <https://newlinesinstitute.org/wp-content/uploads/An-Independent-Legal-Analysis-of-the-Russian-Federations-Breaches-of-the-Genocide-Convention-in-Ukraine-and-the-Duty-to-Prevent-1-2.pdf>

- Ferguson J. (2023, April 7): *The left is fundamentally failing Ukrainians*. <https://heckle.scot/2023/04/the-left-is-fundamentally-failing-ukrainians/>
- Ishchenko V m fl. (2022a): How to end the war in Ukraine: with Yanis Varoufakis, Volodymyr Ishchenko and more. <https://www.youtube.com/watch?v=citxp6Ugcik>
- Ishchenko V. (2022b, May 23). Zelensky may have to make “painful compromises” to end the war, says scholar Volodymyr Ishchenko. *DemocracyNow*: <https://www.youtube.com/watch?v=2vAAyIGBRk4>
- Ishchenko V. (2022c, May 23). We Need a Peace Settlement: Ukrainian Scholar Volodymyr Ishchenko on Russia’s Invasion. *DemocracyNow*. https://www.democracynow.org/2022/3/23/we_need_a_peace_settlement_ukrainian
- Ishchenko V. (2022d, November–December). Ukrainian Voices? In *New Left Review*, 138: <https://newleftreview.org/issues/ii>
- Krishnan K. (2023): *The Left must change course – it is speaking the same language that tyrants do*. <https://scroll.in/article/1041503/kavita-krishnan-the-left-must-change-course-it-is-speaking-the-same-language-that-tyrants-do>
- Kögler H.-H. (2023). ”Democracy or dictatorship? The moral call to defend Ukraine”. *European Journal of Social Theory*, 1–29. (2023). Åtkomlig via länken <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/13684310231158727>
- Putin V. (2021, juli 12): [Om den historiska enheten mellan ryssar och ukrainare](#)
- Putin V. (2022b, 24 februari): [Tal av Ryska federationens president Vladimir Putin 24/2 2022](#).
- Shumakov M. (2023, January 31). The crisis of hegemony, imperialism and global security challenges. In *Commons*. <https://commons.com.ua/en/kryza-gegemoniyi-imperializm-ta-vikliki-svitovij-bezpeci/>
- Street D. (2022, May 2) The Ukrainian Pacifist Movement. <https://www.workersliberty.org/story/2022-05-02/ukrainian-pacifist-movement>
- Upshtein U. (2023, August 15). Amnesty got it terribly wrong. *Politico*.
- Worth O. (2019). *Morbid symptoms. The global rise of the far-right*. Zed Books.
- Yurchenko Y. (2018). *Ukraine and the Empire of Capital: from marketisation to armed conflict*. Pluto Press
- Yurchenko Y. (2021). Ukraine and the (dis)integrating “Empire of Capital”. In Gagyi A., Slačálek O. (Eds.), *The political economy of Eastern Europe 30 years into the ‘Transition’*. Palgrave Macmillan.
- Zizek S. (2014, May 8). Why both the left and right have got it wrong on Ukraine. *LRB*, 36(9)
- Zizek S. (2022, May 23). We must stop letting Putin define the terms of the Ukraine crisis. *The Guardian*.
- Zizek S. (2023, March 13). *Ukraine, invasion, resistance and the struggle for freedom (with Slavoj Žižek)*. Philosophers for Ukraine and Ukraine Solidarity Campaign roundtable. <https://www.youtube.com/watch?v=Z8HdCWOuJNU>

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

- [Sotsialnyi Ruch \(ukrainska Sociala rörelsen\) om sig självt](#) (juni 2022)
- [Sotsialnyi Ruch: Återblick på Ukraina 2022](#) (januari 2023)